

2011. június 6. hétfő
 Márk evangéliuma 12,18-27

Kovács Krisztián

Kérdés a feltámadásról

^{12,18}Ezután szadduceusok is jöttek hozzá, akik azt mondják, hogy nincs feltámadás, és ezt kérdezték tőle: ^{12,19}"Mester, Mózes előírta nekünk, hogyha valakinek a testvére meghal, és asszonyt hagy hátra, de nem hagy gyermeket, akkor a testvére vegye el az asszonyt, és támasszon utódot az ő testvérének. ^{12,20}Volt hét testvér. Az első megnősült, és amikor meghalt, nem hagyott utódot. ^{12,21}A második is elvette az asszonyt, és meghalt úgy, hogy ő sem hagyott utódot. Ugyanígy történt a harmadikkal is, ^{12,22}és a hét közül egy sem hagyott utódot. Végül meghalt az asszony is. ^{12,23}A feltámadáskor, amikor majd ezek feltámadnak, melyiké lesz az asszony? Mert mind a hétnél a felesége volt." ^{12,24}Jézus ezt mondta nekik: "Vajon nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát? ^{12,25}Mert az emberek amikor már feltámadtak a halából, nem nősülnek, férjhez sem mennek, hanem olyanok, mint az angyalok a mennyekben. ^{12,26}Arról pedig, hogy feltámadnak a halottak, vajon nem olvastátok Mózes könyvében, hogy mit mondott neki Isten a csipkebokornál: Én vagyok Ábrahám Istene és Izsák Istene és Jákób Istene? ^{12,27}Az Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké. Ti tehát nagyon tévelyegtek."

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A szadduceusok

A szadduceusok a farizeusok és az esszénusok mellett egy harmadik párt a zsidóságon belül. Tagjai főleg a papok közül kerültek ki. Az evangéliumokból arra lehet következtetni, hogy Jézus idejében főleg a farizeusok voltak hatással a népre, a szadduceusok alig szerepeltek az evangéliumokban, de akkor is jelentős szerepet töltöttek be. A szadduceusok elsősorban a főváros papi arisztokráciájának köreiből kerültek ki, és a szigorúbb farizeusi életszemlélettel szemben szabadabb, világiasabb elveket vallottak. A farizeusoktól eltérően tagadták a halottak feltámadását,¹ ezen kívül az angyalok és a démonok létezését. A szadduceusok közül kerültek ki a főpapok, ők alkották a nagytanács többségét. Politikailag a legrugalmasabb, minden helyzetben azonnal alkalmazkodó, s ezért a rómaiaknál befolyásos, a nép szemében viszont ellenszenves csoport voltak. Teológiailag rendkívül konzervatívak és merev ortodoxiát képviseltek. Jézus halálra ítéelésében ők játszották a fő szerepet.² Márk szándéka ezzel a vitabeszéddel az, hogy egyrészt megmutassa Jézus tanításbeli fölényét. Míg az előbbi perikópában a farizeusok politikailag akarták Jézust ellehetetleníteni, most a szadduceusok teológiailag akarják gúny tárgyává tenni.³ Minden értelmezés egyetért abban, hogy a szadduceusok által előadott történet csupán kitalált fikció, hogy Jézust tetszteljék.

A feltámadás

Az evangéliumok tanítása szerint Jézus alapvetően a farizeusi irányzat által vallott feltámadás-hitet képviselte. Ennél az igeszakasznál érdemes az ószövetség feltámadás-hitét megvilágítani. A 2Móz 3,6 áll: „Én vagyok atyádnak Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákób Istene.” A feltámadottak állapota különbözik a földitől, erre utal az, hogy olyanok lesznek, mint az angyalok, ugyanakkor megmarad a földi és a feltámadott lét közötti identitás, ezt fejezi ki az ósatyákra tett utalás.⁴

¹ HAAG, HERBERT: *Bibliai lexikon*, Budapest, Szent István Társulat, 1989, 1626–1627.

² DÓKA ZOLTÁN: *Márk evangéliuma*, Budapest, Ordass Lajos Baráti Kör, 1996, 258.

³ DÓKA: i. m., 257.

⁴ SZABÓ CSABA: feltámadás, in: BARTHA TIBOR (szerk): *Keresztyén Bibliai Lexikon I. Budapest, Kálvin Kiadó, 1993, 470–472, Itt 471.*

Sógorházasság

A szakasz háttérében meghúzódik egy másik ószövetségi utalás is, ez pedig a sógorházasság, mely az 5Móz 25kk-ban van „szabályozva”: „Ha testvérek laknak együtt, és közülük az egyik meghal fiúgyermek nélkül, akkor az elhunytak a felesége ne menjen hozzá idegen férfihoz. A sógora menjen be hozzá, és vegye feleségül, mint sógora.” Nyilvánvaló, hogy a szakasz fő kérdése a feltámadás köré koncipiálódik, de úgy, hogy a sógorházasság immanens intézményét transzcendentálja. Jézus válaszában arra utal, hogy a feltámadás után megszűnnek ezek az immanens kategóriák.

Egykor és ma

Ez a perikópa azt a kísértést hozhatja magával az igeolvasó, igehirdető és igehallgató számára, hogy nem érdekelt a történet problematikájával. Eszerint itt egy szadduceusok kontra Jézus korabeli vitafórum áll előttünk. Azonban a ma embere nagyon sokszor épp ilyen teológiai „szórszálhasogatásokban” lelki kedvét. Sokszor projektálnak ma is immanens kategóriákat a transzcendens irányába. Az egyedi feltámadás-hit, az örökkévalóságról és Isten országáról szóló individuális elképzelések sokaságával találhatja szemben magát az igemagyarázó. Jézus kijózanító helyreigazítása ezért még jól jöhet ma is: ne akarjunk bármit is átvinni az örökkévalóságba, ami evilági. (Számptalan irodalmi- vagy filmalkotás ábrázolja úgy a mennyországot, mint valami földi intézményt, hivatal – éppen ez az elképzelés húzódik meg emögött is, mint a szadduceusok sógorházasságon alapuló fikciója...)

Prédikációvázlat

1. Örök provokálók

Szinte feltűnő, hogy Márk evangéliumában hányan és hányan provokálják Jézust. Tanítványai, farizeusok, Heródes-pártiak, szadduceusok. Mind akarnak valamit: vagy a maguk igazát, vagy Jézus bukását. S ez így van azóta is. A keresztyén embernek tisztában kell lennie azzal, hogy ha Jézus követi, beáll Jézus mellé, akkor a provokálók körében találja magát. A keresztyén hit az nem megnyugvás és révbeérkezés, hanem állandó készenlét, szóharc, vita. Hamis és olcsó illúzió lenne

azt állítani és azt gondolni, hogy Jézus mellett elcsitulnak a vádak, a kérdések, a provokációk, a hamisságok. Nem! Sőt: igazán Jézus mellett, őt és tanítását megismerve döbben rá az ember, hogy az egész világ nem más, mint provokáció Jézus és Isten ellen. Azonban azt is tudni kell, hogy Jézus valójában nem szavakkal, hanem tettekkel adta meg a választ vádlóinak, provokálóinak: halála és feltámadása a végső szó minden kísértésre, vádra, provokációra. Jóllehet fel kell vértéz-nünk magunkat a kihívásokra, de a győzelem nem a szavak erejében és súlyában van, hanem a feltámadásban, Krisztus halál feletti győzelmében.

2. Az evilágról a túlvilágra

Sokakat érdekel: milyen lesz odaát, az örökkévalóságban, Isten eljövendő országában, a feltámadás után? Az elképzelésnek, és az emberi fantáziának ezen a téren aligha van határa. Mennyei hivatal, kulccsal sétáló Szent Péter, különböző szakfeladatokkal megbízott angyalok éppúgy megjelennek a színes elképzelésekben, mint a szakmáját odaát is folytató mesteremberről, vagy éppen a mennyei színpadon játszó színészekről stb. Az ember szerepe a földi létet – s szeretné a földi kategóriákat magával vinni az örökkévalóságba is. A történet azt üzeni a mi számunkra, hogy minden, amit itt megszoktunk, megszerettünk, magunkénak érzünk, az érvényét veszíti odaát. Nem lesz házasság, s ezzel együtt oly sok minden sem. A keresztyén embernek tudnia kell, hogy a feltámadás az igazi határkő az életben és a halálban. Elválasztja az evilági létet a túlvilágitól, a földit a mennyeitől.

3. Az élők Istene

A történet utolsó sorai reménységet adnak. Isten az élők Istene. Ez a feltámadás reménységét hordozza magában. Ő nem az alvilág ura, mint a mitológiából ismerhetjük, nem rémség, aki átkísér a túlvilág túlsó partjára, hanem élő Úr, aki megelevenít és nem hagy a halálban. Temetések alkalmával - bármennyire is bizarr – azt kívánjuk, hogy az elhunyt nyugodjék békében. De valójában a Hitvallásunk alapján azt kellene, és azt is kell mondani, hogy legyen része a feltámadásban. A halál így nem egy végső stádium lesz, hanem a feltámadás előtti állapot. Az Isten nem a holtak, nem az elaludtak, a piheni tértek, hanem az élők, az örökké élők, a feltámadottak, az új életre keltek Ura. S maga Jézus Krisztus feltámadás bizonyítja ezt a legjobban. A kereszthalál előtt úgy tűnt Jézus felkiáltásából (Én Istenem, miért hagytál el...?), hogy az Isten magára hagyta Jézust a halálban – de éppen a feltámasztás(!) mutatja meg, hogy aki látszólag a Golgotán kudarcot vallott, az képes életre hívni azt, aki halott volt! Az élők Istene a vigasztalás és a reménység a ma szomorú ember számára is, nem hagy bennünket a halálban!